

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यु.

द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.)

सत्र पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम

जून २०१० पासून लागू

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यु.

द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.) अभ्यासक्रमाकरिता

शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू

गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :

- १) बी.ए. द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना मराठी विषयाचे अध्ययन करण्यासाठी मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह आणि प्रकार लक्षात आणून देणे, लेखक कवीचे व्यक्तिमत्त्व व त्यांच्या साहित्यातील आशय अभिव्यक्तीचा परिचय करून देणे.
- २) एकूणच मराठी साहित्याची आवड निर्माण करणे व आस्वाद घेण्याची क्षमता विकसित करणे.
- ३) साहित्याभ्यासातून जीवन जगण्याची कला विकसित करणे, समाजाकडे डोळसपणे पाहता येण्याची क्षमता विकसित करणे.
- ४) व्यवहार, विज्ञान, कार्यालयीन व वाङ्मयीन परिभाषेचे आकलन करता येणे.
- ५) विविध प्रसार माध्यमांची ओळख करून देणे.
- ६) माहिती तंत्रज्ञानाचा परिचय करून देणे.

घटक विश्लेषण (गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी) :

- १) अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात आलेल्या पाठाचे लेखक व कवींचा परिचय करून देणे.
- २) पाठातील आशय समजावून घेणे.
- ३) पाठ आणि कवितेतील सामाजिक मूल्ये, लोकशाही मूल्ये, औद्योगिक अनुभव, साहित्यिक मूल्ये, सांस्कृतिक मूल्ये यांचे आकलन करून घेणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना व्यवहार ज्ञानाचे आकलन व्हावे व उपयोग करता यावा, नैसर्गिक संपत्तीचे संरक्षण करता यावे व तंत्रज्ञानाचा व्यवहारात उपयोग करता यावा यासाठी उपयोजित मराठी या घटकातील मुद्यांचा अभ्यास करणे.
- ५) वाचन संस्कृती वृद्धिंगत होण्यासाठी विविध वाङ्मय प्रकारातील ग्रंथाचा परिचय करून देणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू.

द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.) अभ्यासक्रमाकरिता
साहित्यसुगंध

: संपादक :

मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू

सत्र पहिले

कोड नं. **MAR-03**, अभ्यासपत्रिका ३ री - गद्य-पद्य, व्यावहारिक व उपयोजित मराठी
(भाग-१)

गद्य विभाग १० गुण

२०

तास

घटक क्र. १

पाठाचे नांव	लेखक
१) प्रज्ञा, शील, करुणा	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
२) खाटकाची गाय	बी. रघुनाथ
३) लोकशाहीतील सत्तेचे अभिसरण	रा.ना. चव्हाण
४) महाराष्ट्राच्या उद्योगपर्वाचे शिल्पकार शंतनुराव किर्लोस्कर	डॉ.प्र.चि.शेजवळकर
५) सारवण	शंकर पाटील
६) गावाकडची दिवाळी	सरोजिनी बाबर

पद्य विभाग १० गुण

२०

तास

घटक क्र. २

कवितेचे नांव	कवी
१) माझी मराठी	डॉ.ना.गो. नांदापूरकर
२) वैभव मानवाचे	संत तुकडोजी महाराज

- ३) तयास मानव म्हणावे का ? सावित्रीबाई फुले
 ४) या सत्तेत जीव रमत नाही नामदेव ढसाळ
 ५) वाटवरल्या जुंघळ्यात आनंद यादव
 ६) आरण्या वनात विलास पाटील

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी १० गुण

२०

तास

घटक क्र. ३

१) परिभाषा : तंत्र, स्वरूप व उपयोजन

परिभाषेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये, परिभाषेची आवश्यकता, शासन व्यवहारातील परिभाषा, विज्ञानाची परिभाषा, कार्यालयीन परिभाषा, वाङ्मयीन परिभाषा इ. चा परिचय व उपयोजन

२) आकाशवाणी प्रसार माध्यम : लेखनतंत्र व उपयोजन

आकाशवाणी श्राव्य प्रसार माध्यम - स्वरूप, आकाशवाणी या प्रसार माध्यमाचे घटक, परिचय (कार्यक्रम) बातमी, श्रुतिका, नभोनाट्य, संवाद, भाषण, मुलाखत इ.
 आकाशवाणीचा प्रभाव - ज्ञान व विज्ञानाद्वारे सुसंस्कार, लोकप्रबोधन, बातम्यांचा प्रसार, मनोरंजन, नैसर्गिक संकटाची पूर्वकल्पना, विविध सूचना.

३) पुस्तक परिचय : तंत्र व स्वरूप

वाङ्मयलेखन प्रकारांचा परिचय
 उदा. कथा, कादंबरी, कविता, चरित्र, आत्मचरित्र, निबंध इ.
 वाङ्मयेत्तर लेखन प्रकारांचा परिचय
 उदा. सामाजिकशास्त्रे, विज्ञान, वाणिज्यविषयक, विधीविषयक.

४) जलनियोजन : तंत्र व स्वरूप

जलनियोजनाचे महत्त्व, जलनियोजन धरणे आणि शेती, धरणातील जलनियोजन, शेतीसाठी जलनियोजन (ड्रीप), पिण्यासाठी जलनियोजन

साहित्यसुगंध

सत्र दुसरे

कोड नं. **MAR-04**, अभ्यासपत्रिका चौथी - गद्य-पद्य, व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(भाग-२)

गद्य विभाग १० गुण

२०

तास

घटक क्र. १

पाठाचे नांव	लेखक
१) आमच्या मॉसाहेब इतक्या सुंदर असत्या तर...!	निर्मलकुमार फडकुले
२) लेकरु भाड्यान घ्यावं	रामनाथ चव्हाण
३) भारता कोणीकडे	भ.क. सबनीस
४) जल व विद्युत विकास : पायाभरणी	सुखदेव थोरात
५) आई म्हणून सांगा कोणास हाक मारु?	अनुराधा गाणू
६) गवळण	अप्पासाहेब खोत

पद्य विभाग १० गुण

२०

तास

घटक क्र. २

कवितेचे नांव	कवी
१) या घराला घरपण जाणवत नाही	अनुराधा पाटील
२) जागतिकीकरणात माझी कविता	उत्तम कांबळे
३) रांगा	शिरीष पाटील
४) ढव्हं	कैलास दौंड
५) कर्तव्य	राजेंद्र भोसले
६) माणूस	प्रवीण भोळे

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी १० गुण

२०

तास

घटक क्र. ३

- १) **संगणक क्षेत्रातील संकल्पना : स्थूल परिचय**
सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, विंडोज, फाईल, फोल्डर, डाटा, संगणकाची कौशल्य, भारतीय समाजावरील संगणकाचा प्रभाव
- २) **संगणकाची वैशिष्ट्ये -**
अचूक काम, प्रचंड वेग, कामाची सलगता, माहितीचे संक्रमण व सादरीकरण, कामाची विविधता, स्वविचारक्षमता नाही
- ३) **मराठी समाजावरील संगणकाचा प्रभाव**
सामाजिक धोरणाचे मार्गदर्शन, नैसर्गिक आपत्तीचे पूर्वकथन, लोकसंख्याबदलचे मार्गदर्शन, निवडणूक व मतदान क्षेत्र, हवामानाचा अंदाज, वैज्ञानिक संशोधन, साहित्य क्षेत्रातील उपयोग, अंतराळ संशोधनाचे नियोजन
- ४) **इंटरनेट : स्वरूप आणि कार्यप्रणाली**
इंटरनेट : अर्थ आणि व्याख्या, वेबसाईट, ई-मेल, चॅट, सर्चिंग, ब्राऊझिंग, अकाऊंट, इंटरनेटचा भारतीय समाजावरील प्रभाव - सामाजिक परिवर्तन, हवामानाचा अंदाज, सेवा उद्योग, संपर्क साधने, संदेशाची सुलभता, व्यापारातील वाढ.

उपयोजित मराठी या विभागासाठी संदर्भ ग्रंथ

१)	रेडिओवरील भाषणे आणि श्रुतिका	पु.ल. देशपांडे
२)	संगणक परिचय	नंदकिशोर दायमा (विद्या प्रकाशन पुणे)
३)	संगणक संकल्पना	नंदकिशोर दायमा (विद्या प्रकाशन पुणे)
४)	माहिती व तंत्रज्ञान मराठी	शिक्षक हस्तपुस्तिका म.रा.मा.व उ.मा.मं.नाशिक
५)	संगणक	विवेक म्हेत्रे
६)	इंटरनेट तुमचा दोस्त	विवेक म्हेत्रे
७)	संगणक तुम्हा आम्हा साठी	पद्मा पाटील

अंतर्गत मूल्यमापन

गुण : २०

घटक चाचणी - १० गुण

स्वाध्याय - १० गुण

- १) नेमलेल्या अभ्यासक्रमावर घटकचाचणी घ्यावी
- २) स्वाध्याय - विद्यार्थ्यांना सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, साहित्यिक व वैज्ञानिक विषयाची जाण येण्यासाठी अशा विषयावर स्वाध्याय लिहावयास सांगणे.
- ३) स्वाध्यायासाठी अनेक विद्यार्थ्यांना एकच विषय देऊ नये.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. द्वितीय वर्ष

- ऐच्छिक मराठी -

सत्र पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम

जून २०१० पासून लागू

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.ए. द्वितीय वर्ष - अभ्यासक्रमाकरिता
शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू
निवडक कथा आणि आधुनिक कथा
व्यावसायाभिमुख भाषिक लेखन, माहिती तंत्रज्ञान व प्रसारमाध्यम

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :

- १) बी.ए. द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना मराठी विषयाचे अध्ययन करण्यासाठी मराठी कथा आणि कवितेचे विविध प्रवाह आणि प्रकार लक्षात आणून देणे, लेखक व कवीचे व्यक्तिमत्त्व व त्यांच्या साहित्यातील आशय अभिव्यक्तीचा परिचय करून देणे.
- २) भाषिक कौशल्याचे विविध आविष्कार आणि संपर्क माध्यमे यांचा परस्पर संबंध समजावून घेऊन उपयोजन करणे.
- ३) भाषिक संवाद व संवाद माध्यमाच्या परंपरेचा परिचय करून घेणे.
- ४) संवादाचे स्वरूप व साधने यांचा परिचय करून घेणे.
- ५) माहिती तंत्रज्ञानाचे स्वरूप समजावून घेणे.
- ६) इंटरनेटचे स्वरूप व तंत्र समजावून घेणे व सराव करणे.
- ७) मराठी साहित्याची अभिरुची निर्माण करणे.
- ८) मराठी कथा आणि कवितेचा आस्वाद घेण्याची क्षमता विकसित करणे.
- ९) मराठी कथा आणि कवितेच्या विविध प्रकारांची ओळख करून देणे.
- १०) जाहिरातीतील मराठी भाषेचे स्थान समजावून घेणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद .

बी.ए. द्वितीय वर्ष - अभ्यासक्रमाकरिता

शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू

अभ्यासपत्रिकेचे नांव : निवडक कथांचा अभ्यास

अभ्यासपत्रिका - पाचवी

कथाजागर - सत्र १ ले - गुण : ३०

: संपादक :

डॉ.भारत हंडीबाग, डॉ. श्रीहरी धोंड, प्रा. गौतम गायकवाड

लघुकथा

- १) अतिथी देवो भव वामन चोरघडे
२) अंगणातील पोपट दिवाकर कृष्ण

वास्तववादी कथा

- ३) तारळखोऱ्यातील पिऱ्या श्री.म. माटे
४) काळी आई व्यंकटेश माडगूळकर

मनोविश्लेषणवादी

- ५) उंट आणि लंबक गंगाधर गाडगीळ
६) विदूषक जी.ए. कुलकर्णी

विज्ञान कथा

- ७) स्फोट जयंत नारळीकर
८) स्पेस जॅक निरंजन घाटे

ग्रामीण कथा

- ९) गाठोडं रा.रं. बोराडे
१०) लेकुरवाळी उद्धव शेळके

दलित कथा

- ११) आक्का तु.लिं. कांबळे
१२) आरक्षण रवींद्र शिंदे

आदिवासी कथा

- १३) घुगाट सखाराम शंकर
१४) भूक उषाकिरण आत्राम

स्त्रीवादी कथा

- १५) चौथी भिंत
१६) दुःख आणि अश्रू

ऊर्मिला पवार
ललिता गादगे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. द्वितीय वर्ष - अभ्यासक्रमाकरिता

शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू

विषय : मराठी

कोड नं. **MAR-110**

अभ्यासपत्रिकेचे नाव - मराठी भाषा विकास संवर्धन व भाषिक कौशल्य

अभ्यासपत्रिका सहावी - सत्र पहिले : गुण ३०

घटक विश्लेषण :

घटक क्र. ०१ : संदेशन : आदान प्रदान प्रक्रिया

भाषिक कौशल्य - प्राथमिक (श्रवण, भाषण, संभाषण, लेखन, वाचन - प्रगत, भाषांतर, सारांश लेखन)

दैनंदिन व्यवहारातील संदेशनाचे स्वरूप

दैनंदिन व्यवहारातील संदेशनाचे प्रकार (रंग, प्रकाश, ध्वनी, चित्र, चिन्ह, अंगिक हावभाव)

भाषिक संदेशन - स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

घटक क्र. ०२ : संदेशन साधनांचा विकास

संदेशन साधनांचा मागोवा

संदेशन साधनांचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये (दवंडी, कीर्तन, भारुड, दशावतार, तमाशा, पथनाट्य या कलाप्रकारांचे संदेशनातील स्थान - स्थूल परिचय)

घटक क्र. ०३ : मराठी भाषा : विकास आणि संवर्धन

मराठी भाषेची गुणवत्ता

मराठी भाषा संवर्धनात शासनाचे योगदान

मराठी भाषा संवर्धनात साहित्यिकांचे योगदान

भाषा विकासाची आव्हाने, घटक, उपाय

घटक क्र. ०४ : वक्तृत्व कला तंत्र व स्वरूप

वक्तृत्वासाठी आवश्यक गुण, वाचन, चिंतन, भाषा प्रभुत्व, समयसूचकता, व्यक्तिमत्त्व विकास, श्रोत्याच्या बौद्धिक पातळीवर जाऊन वक्तृत्व करणे.

घटक क्र. ०५ : सूत्रसंचालन : तंत्र व स्वरूप

सूत्रसंचालन एक कला

सूत्रसंचालनासाठी पूर्वतयारी
सूत्रसंचालनाचे प्रकार
सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक गुण
सूत्रसंचालनाचे आधार

कोड नं. **MAR-111**

अभ्यासपत्रिकेचे नाव - आधुनिक कवितांचा अभ्यास

अभ्यासपत्रिका सातवी - सत्र दुसरे : गुण ३०

काव्यजागर

: संपादक :

डॉ.भारत हंडीबाग, प्रा. गौतम गायकवाड

लोकगीत वळणाची कविता

- १) नको हिंडू गं हरणी डॉ. ना.गो. नांदापूरकर
२) पोरी राजा मुकुंद

सुनीत

- ३) मयुरासन आणि ताजमहाल केशवसुत
४) हे माडांनो विंदा करंदीकर

विलापिका

- ५) बापाचे अश्रू ना.वा. टिळक
६) राजहंस माझा निजला गोविंदाग्रज

नाट्यगीत

- ७) वद जाऊ कुणाला शरण अण्णासाहेब किलोस्कर
८) नव वधु प्रिया मी बावरते भा.रा. तांबे

भावगीत

- ९) स्त्री जन्मा ही तुझी कहाणी ग.दि. माडगूळकर
१०) गाडा आरती प्रभू

शिशुगीत

- ११) शहाणी बाहुली दत्त
१२) चांदोबाची तक्रार सुरेश सावंत

दशपदी

- १३) खेळणी अनिल
१४) प्रीती अनिल

गझल

- १५) रंग माझा वेगळा सुरेश भट

१६) एकाकीपण

इलाही जमादार

हायकू

१७) हायकू

शिरीष पै

१८) हायकू

शिरीष पै

विडंबन

१९) भारत माझा देश आहे

रामदास फुटाणे

२०) रासलीला (सत्ता)

नारायण सुमंत

मुक्तछंद

२१) दंगली नंतरची सखी

पृथ्वीराज तौर

२२) गाथा

लक्ष्मण महाडीक

ग्रामीण कविता

२३) आता दिवसेंदिवस

प्रकाश होळकर

२४) खापराचे दिवे

विठ्ठल वाघ

दलित कविता

२५) वाट

वामन कर्डक

२६) दे दान सुटे गिऱ्हाण

कैलास भाले

आदिवासी कविता

२७) धरण आणि मरण

चमुलाल राठवा

२८) संस्कृती

कुसुम आलाम

स्त्रीवादी कविता

२९) बाई नाही का म्हणता येत नाही?

सीमा साखरे

३०) मिथक

आसावरी काकडे

दीर्घ कविता

३१) त्रिशंकूचे स्वप्न

शरश्चंद्र मुक्तिबोध

३२) नागासाकीचे अंध

वा.रा. कांत

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. द्वितीय वर्ष - अभ्यासक्रमाकरिता

शै.वर्ष डिसेंबर २०१० पासून लागू

विषय : मराठी

कोड नं. **MAR-112**

अभ्यासपत्रिकेचे नाव - माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्त्व

अभ्यासपत्रिका आठवी - सत्र दुसरे : गुण ३०

घटक विश्लेषण :

माहिती तंत्रज्ञान : स्वरूप आणि महत्त्व

घटक क्र. ०१ : माहिती तंत्रज्ञानाचे स्वरूप आणि साधने

टपाल, टेलिफोन, फॅक्स, तार, मोबाईल, इंटरनेट, इ. च्या संदर्भात स्थूल परिचय

घटक क्र. ०२ : इंटरनेट स्वरूप आणि कार्यक्रमाची ओळख :

चॅट, ई-मेल, वेबसाईट, यासंदर्भातील प्रत्यक्ष सराव आणि उपयोजन

घटक क्र. ०३ : संगणक क्षेत्रातील संकल्पनेचा परिचय

सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, विंडोज

घटक क्र. ०४ : भाषा संगणकीकरण

डाटा प्रोसेसिंग, शब्द प्रक्रिया

घटक क्र. ०५ : महत्त्वाच्या भारतीय संकेतस्थळांचा (वेबसाईट) मराठीतून परिचय

www.puuldacard.com शुभेच्छापत्रे

www.nationalgeographic.com नॅशनल जिओग्राफिक टी.व्ही. चॅनल धर्तीवर आधारित माहितीपूर्ण स्थळ

www.historyinda.com भारतीय इतिहासाची थोरवी सांगणारे संकेतस्थळ

www.indiastation.com भारतीय गाणी

www.cyberstro.com भविष्यविषयक माहिती स्थळ

www.samachar.com भारतातील विविध वृत्तपत्रातील बातम्यांचा गोषवारा

www.indiabookshop.com पुस्तकांचा भव्य बाजार

www.atmos.viuc.edu रोजचे हवामान, अंदाज, नकाशे इ. ची माहिती

www.jokesserverydaa.com सभ्य विनोदाचे माहितीस्थळ

www.nasa.gov विविध शास्त्रीय प्रकल्प माहिती स्थळ

www.discovery.com जगात मुलांमध्ये लोकप्रिय वॉल्ट डिस्नेच्या चित्रपटांचे आकृतीस्थळ

www.allindiadate.com बातम्या चर्चा मत चाचणी

www.discovery.com डिस्कव्हरी चॅनलच्या निर्मात्यांची विविध प्राणी, पक्ष, निसर्ग विषयक माहिती देणारे स्थळ

www.allindiaradio.com ऑल इंडिया रेडिओ स्थळ

www.timepass.com संगीत, सिनेमा व मानोरंजक कोड्यांच्या माध्यमातून माहिती देणारे स्थळ
www.shaadi.com वधुवरासाठी माहिती देणारे स्थळ
www.nmu.ac.in उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगावचे संकेत स्थळ
www.bamu.net डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबादचे संकेत स्थळ
www.ycou.net यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिकचे संकेत स्थळ
www.srtun.net स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेडचे संकेत स्थळ

संदर्भ ग्रंथ

- १) अभिनव भाषा विज्ञान गं.ना. जोगळेकर
- २) भाषा विज्ञान परिचय डॉ. मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ. सोमण
- ३) भाषा विज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक संपा. डॉ.स.ग. मालशे, डॉ.सोमण
- ४) लोकरंगभूमी डॉ. प्रभाकर मांडे
- ५) मराठी रंगभूमी आणि फार्स डॉ.सौ. मनिषा पांडे
- ६) माध्यम चित्रवाणी आकाशानंद
- ७) संगणक परिचय प्रा.नंदकिशोर दायमा
- ८) संगणक संकल्पना प्रा. नंदकिशोर दायमा
- ९) मराठी भाषेची संवाद कौशल्ये यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
- १०) भाषा अंतःसूत्र आणि व्यवहार पानसे पु.ग.
- ११) भाषा - मातृभाषा परभाषा सराफ रा.स.
- १२) उपयोजित मराठी प्रा.डॉ.शंकरानंद येडले
- १३) प्रभावी सूत्रसंचालनाची कला प्रा.राजशेखर सोलापूरे
- १४) प्रभावी सूत्रसंचालनाची कला प्रा. उद्धव कोळपे
- १५) मराठी लेखन कला : तंत्र व मंत्र नागेश विनायक अंकुश

अंतर्गत मूल्यमापन : गुण - २०

घटक चाचणी : १० गुण

अभ्यासक्रमावर आधारित प्रश्न देऊन वर्गात घटक चाचणी घेणे अपेक्षित आहे.

स्वाध्याय : १० गुण

अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त कथा, कविता, भाषिक कौशल्य व माहिती तंत्रज्ञान यावर स्वाध्याय लिहून आणावयास सांगणे अपेक्षित आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा
बी.ए. द्वितीय वर्ष

पेपर कोड नं.	पेपर नं.	पेपर शीर्षक	क्रेडीट	अंतर्गत	सत्रपरीक्षा	एकूण	सत्र
							परीक्षण
MAR-03 (S.L.)	अ.प. ३ री	गद्य-पद्य व्यावहारिक व उपयोजित मराठी	०४	२०	३०	५०	सत्र १ ले
MAR-04 (S.L.)	अ.प. ४ थी	गद्य-पद्य व्यावहारिक व उपयोजित मराठु	०४	२०	३०	५०	सत्र २ रे
MAR-C-03 (S.L.)	अ.प. ३ री	मराठी भाषा आणि वाणिज्य व्यवहार	०४	२०	३०	५०	सत्र १ ले
MAR-C-04 (S.L.)	अ.प. ४ वी	व्यावसायिक मराठी आणि वाणिज्य व्यापार	०४	२०	३०	५०	सत्र २ रे
MAR-05 (Opt.)	अ.प. ५ वी	निवडक कथांचा अभ्यास कथा जागर	०४	२०	३०	५०	सत्र १ ले
MAR-06 (Opt.)	अ.प. ६ वी	मराठी भाषा विकास संवर्धन व भाषिक कौशल्य	०४	२०	३०	५०	सत्र १ ले
MAR-07 (Opt.)	अ.प. ७ वी	आधुनिक कवितांचा अभ्यास	०४	२०	३०	५०	सत्र २ रे
MAR-08 (Opt.)	अ.प. ८ वी	माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्त्व	०४	२०	३०	५०	सत्र २ रे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए.द्वितीय वर्ष

- मराठी -

सत्र पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम

जून २०१० पासून लागू

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. द्वितीय वर्ष मराठी

सत्र १ ले

अभ्यासपत्रिका नववी	कोड नं. MAR-209 वर्णनात्मक भाषाविज्ञान
अभ्यासपत्रिका दहावी	कोड नं. MAR-210 आधुनिक वाङ्मयातील प्रवाह : दलित-ग्रामीण
अभ्यासपत्रिका अकरावी	कोड नं. MAR-211 तौलनिक साहित्याभ्यास भाग - १ किंवा मराठी वैचारिक साहित्याची पार्श्वभूमी
अभ्यासपत्रिका बारावी	कोड नं. MAR-212 एका लेखकाचा विशेष अभ्यास मध्ययुगीन : नामदेव - भाग - १ किंवा एका लेखकाचा विशेष अभ्यास आधुनिक - डॉ. नागनाथ कोतापल्ले -भाग- १ किंवा मराठी लोकवाङ्मय : भाग - १

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका नववी : वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

सत्र पहिले : गुण ३०

कोड नं. MAR-209

घटक विश्लेषण :

घटक क्र. ०१ : भाषेचे स्वरूप	१० तास
घटक क्र. ०२ : भाषाभ्यासाच्या पद्धती	१० तास
घटक क्र. ०३ : संरचनावाद : अमेरिकन आणि युरोपियन	१२ तास
घटक क्र. ०४ : स्वनविचार - स्थान व प्रयत्नांवर आधारित स्वरांचे वर्गीकरण, मानस्वर, उच्चार व लेखन यातील अंतर स्वनिम, स्वन-स्वनिम-स्वनांतर, खंडात्मक व खंडाधिष्ठित स्वनिम, मराठी स्वनिम	१४ तास
घटक क्र. ०५ : रुपिमविचार : रुपिम-रुपिकांतर, रुपिम-स्वनिम या संकल्पना - प्रकार, भेद - रुपिम विनियोग प्रक्रियासह स्पष्टीकरण (थोडक्यात)	१४ तास

संदर्भ ग्रंथ

१) मराठी भाषा : उद्गम व विकास	कृ.पा. कुलकर्णी
२) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	लीला गोविलकर
३) भाषा व भाषाशास्त्र	श्री.न. गर्जेद्रगडकर
४) मराठी भाषिक अभ्यास	मु.श्री. कानडे
५) वर्णनात्मक भाषा विज्ञान : संरचना	कल्याण काळे, अंजली सोमण
६) भाषा आणि भाषाविज्ञान	डॉ. महेश धोंगडे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका दहावी : आधुनिक वाङ्मयातील प्रवाह : दलित-ग्रामीण साहित्य

सत्र पहिले : ३० गुण

कोड नं. **MAR-210**

१९६० नंतर मराठी वाङ्मयात आलेल्या दलित व ग्रामीण या प्रवाहांचा अभ्यास या अभ्यासपत्रिकेत अभिप्रेत आहे.

- यात दलित-ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये या प्रवाहामागील वैचारिक भूमिका, या प्रवाहातील साहित्यातील जाणिवे, आशयसूत्रे, रचना पद्धती (शैली, पात्र निर्माण झालेले नवे प्रयोग) या बाबींचा अभ्यास या पत्रिकेमध्ये करावयाचा आहे.

नेमलेले ग्रंथ :

दलित साहित्य

१) रमाई - यशवंत मनोहर (कादंबरी)

२) बिरडं - भास्कर चंदनशिव (कथासंग्रह)

अ) **अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :**

२०

तास

१) दलित कादंबरीची परंपरा

२) दलित कादंबरीचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

३) दलित कादंबरीचे वेगळेपण

४) मराठवाड्यातील ग्रामीण कथेची परंपरा

५) मराठवाड्यातील ग्रामीण कथेचे स्वरूप वैशिष्ट्ये

६) मराठवाड्यातील ग्रामीण कथेचे वेगळेपण

घटक विश्लेषण :

४०

तास

१) रमाई : आशय आणि मांडणी

२) रमाई : चे कथानक आणि अंतरंग

३) रमाई : व्यक्तिचित्रे

४) रमाई : प्रसंग वर्णन

५) रमाई : भाषाशैली / इतर घटक

६) रमाई : वाङ्मयीन मूल्यमापन

७) बिरडं : आशय आणि मांडणी

- ८) बिरडं : कथा संग्रहाची वैशिष्ट्ये
- ९) बिरडं : मधील व्यक्तिचित्रे
- १०) बिरडं : मधील आंतर्बाह्य रचना
- ११) बिरडं : वाङ्मयीन मूल्यमापन
- १२) बिरडं : ग्रामजीवन
- १३) बिरडं : भाषाशैली व इतर घटक

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका अकरावी : तौलनिक साहित्याभ्यास भाग-१

सत्र पहिले

गुण : ३० - कोड नं. **MAR-211**

अ) सैद्धांतिक चर्चा / माहिती

घटक विश्लेषण :

घटक क्र. १	तौलनिक साहित्यांच्या व्याख्या, स्वरूप व व्याप्ती	१२ तास
घटक क्र. २	तौलनिक साहित्याभ्यासाची मूलतत्त्वे	१२ तास
घटक क्र. ३	तौलनिक साहित्याभ्यासाचा इतिहास आणि भारतीय भाषेतील तौलनिक साहित्याभ्यास	१२ तास
घटक क्र. ४	तौलनिक साहित्याभ्यासाची तुलना : एक भाषिक साहित्य, राष्ट्रीय साहित्य आणि विश्वसाहित्य संदर्भातील तुलना व तुलनेचे महत्त्व	१२ तास
घटक क्र. ५	तौलनिक साहित्याभ्यास अनुवाद : प्रकार व महत्त्व	१२ तास

: संदर्भ ग्रंथ :

१)	तौलनिक साहित्याभ्यास	चंद्रशेखर जहागिरदार
२)	भाषांतरमीमांसा	कल्याण काळे, अंजली सोमण
३)	तौलनिक साहित्याभ्यास मूलतत्त्वे आणि दिशा	वसंत बापट
४)	तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय	र.बा. मंचरकर, आनंद पाटील

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष
अभ्यासपत्रिका अकरावी : मराठी वैचारिक साहित्याची पार्श्वभूमी
सत्र पहिले
गुण : ३० - कोड नं. **MAR-211**

घटक विश्लेषण :

१)	मराठी वैचारिक साहित्याची पार्श्वभूमी	१० तास
२)	मराठी वैचारिक साहित्याची परंपरा	१० तास
३)	मराठी वैचारिक साहित्याच्या प्रेरणा आणि स्वरूप	१० तास
४)	मराठी वैचारिक साहित्याची वैशिष्ट्ये	१० तास
५)	मराठी वैचारिक साहित्यातील विचारधारा (राष्ट्रवादी, मार्क्सवादी, गांधीवादी, फुले आंबेडकरवादी विचार)	२० तास

संदर्भ ग्रंथ

१)	दीपस्तंभ	शिवाजीराव भोसले
२)	परिवर्तनाची क्षितिजे	रा.ना. चव्हाण : निवडक लेख - एस.एस.भोसले
३)	महाराष्ट्र गाथा भाग १, २	ह.म. घोडके
४)	दलितांची नियतकालिके	हरिश्चंद्र निर्मळे
५)	मुक्तिसंग्राम	देशमुख धारुरकर
६)	भारताचा स्वातंत्र्य लढा : १९३०-३४	वा.ना. कुबोर
७)	प्रबोधनाच्या दिशा	गंगाधर पानतावणे
८)	महाराष्ट्राची मानचिन्हे	संपा. एकनाथ साखळकर
९)	आव्हानाशी संघर्ष आणि परिवर्तनाची दिशा	संपा. ग.प्र. प्रधान
१०)	वसाहतिक समाजातील सांस्कृतिक बंड	गेल ऑमव्हेट
११)	सामाजिक चळवळी : काल, आज, उद्या	संपा. नागोराव कुंभार
१२)	सावलीचा शोध	नरेंद्र चपळगावकर, मौज प्रकाशन, मुंबई
१३)	निवडक लेख	एस.एस. भोसले

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका बारावी : एका लेखकाचा विशेष अभ्यास

मध्ययुगीन किंवा आधुनिक

सत्र पहिले

गुण : ३० - कोड नं. **MAR-212**

घटक विश्लेषण :

१)	संत नामदेवाचे चरित्र आणि वाङ्मय	०५ तास
२)	संत नामदेवाच्या अभंगाचे स्वरूप	०५ तास
३)	संत नामदेवाच्या काव्यानिर्मितीच्या प्रेरणा	
	०८ तास	
४)	संत नामदेवाचे अनुभवविश्व	१० तास
५)	संत नामदेवाचा जीवनविषयक दृष्टिकोन	१२ तास
६)	संत नामदेवाच्या अभंगातील आत्मनिवेदन	
	१० तास	
७)	संत नामदेव यांच्या अभंगाचे वाङ्मयीन विशेष	१० तास

संदर्भ ग्रंथ

१)	श्री नामदेव गाथा	सरकारी प्रत, अभंग
२)	संत नामदेव महाराज यांची अभंग गाथा	वि.न. जोग, चिन्मय प्रकाशन, पुणे
३)	महाराष्ट्र सारस्वत	वि.ल. भावे
४)	नामदेवाची अभंगवाणी	इनामदार हे.वि.
५)	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	ल.रा. पांगारकर
६)	संत नामदेव	संपा. हे.वि. इनामदार

किंवा
एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष
अभ्यासपत्रिका बारावी : एका लेखकाचा विशेष अभ्यास
मध्ययुगीन किंवा आधुनिक
सत्र पहिले
गुण : ३० - कोड नं. **MAR-212**

आधुनिक : डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले

अ)	कवितासंग्रह	मुडस्
ब)	कादंबरी	मध्यरात्र पराभव
क)	समीक्षा	साहित्याचा अन्वयार्थ

किंवा
एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष
अभ्यासपत्रिका बारावी : मराठी लोकवाङ्मय
सत्र पहिले
गुण : ३० - कोड नं. **MAR-212**

घटक विश्लेषण :

१)	लोकसाहित्य : संकल्पना, स्वरूप व विशेष	०७ तास
२)	लोकसाहित्याची व्याप्ती	०७ तास
३)	लोकसाहित्याचे संकलन	०५ तास
४)	लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे महत्त्व	०६ तास
५)	लोकसाहित्याच्या अभ्यासातील विविध संप्रदाय व पद्धती	१० तास
६)	लोकसाहित्य आणि ललित वाङ्मय : साम्यभेद	१० तास
७)	लोकसाहित्याचे वर्गीकरण	०७ तास
८)	लोकसाहित्याचे बदलते स्वरूप	०८ तास

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

सत्र दुसरे

अभ्यासपत्रिका तेरावी	कोड नं. MAR-213	मराठी भाषेचा इतिहास
अभ्यासपत्रिका चौदावी	कोड नं. MAR-214	आधुनिक वाङ्मयातील प्रवाह : स्त्रीवादी आणि आदिवासी
अभ्यासपत्रिका पंधरावी	कोड नं. MAR-215	तौलनिक साहित्याभ्यास भाग - २ किंवा मराठी वैचारिक साहित्य
अभ्यासपत्रिका सोळावी	कोड नं. MAR-216	एका लेखकाचा विशेष अभ्यास मध्ययुगीन : नामदेव - भाग - २ किंवा एका लेखकाचा विशेष अभ्यास आधुनिक - डॉ. नागनाथ कोतापल्ले -भाग- २ किंवा मराठी लोकवाङ्मय : भाग - २

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका तेरावी

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : मराठी भाषेचा इतिहास

सत्र दुसरे : गुण - ३०

कोड नं. **MAR-213**

घटक विश्लेषण :

१)	मराठी भाषेची पूर्वपीठिका	१२ तास
२)	मराठी भाषेची उत्पत्ती	१२ तास
३)	मराठीचे कालिक भेद	१२ तास
४)	प्रमाणभाषा आणि मराठीच्या बोली	१२ तास
५)	मराठी भाषेवरील इतर भाषांचा प्रभाव	१२ तास

संदर्भ ग्रंथ

१)	मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास	कृ.पा. कुलकर्णी
२)	मराठी भाषेचा आर्थिक संसार	अशोक केळकर
३)	भाषाविचार आणि मराठी भाषा	ग.मो. ग्रामोपाध्ये
४)	यादवकालीन मराठी भाषा	शं.गो. तुळपुळे
५)	आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन	मिलींद स. मालशे
६)	प्रगत भाषाविज्ञान	डॉ. शशिकांत लोखंडे
७)	मराठी भाषा : भाषाशास्त्र आणि व्याकरण	डॉ. विजय इंगळे
८)	भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक	संपा. स.गं. मालसे हे.वि. इनामदार, अंजली सोमण

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका चौदावी

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : आधुनिक वाङ्मयातील प्रवाह : (स्त्रीवादी आणि आदिवासी)

सत्र दुसरे : गुण ३०

कोड नं. **MAR-214**

१९६० नंतर मराठी वाङ्मयात आलेल्या स्त्रीवादी आणि आदिवासी या प्रवाहांचा अभ्यास या अभ्यासपत्रिकेत अभिप्रेत आहे.

या अभ्यासपत्रिकेत स्त्रीवादी आणि आदिवासी साहित्याच्या प्रेरणा, स्वरूप, वैशिष्ट्ये तसेच या प्रवाहामागील वैचारिक भूमिका, या प्रवाहाच्या साहित्यातील जाणिवा, आशयसूत्रे, रचना पद्धती आणि शैली यात निर्माण झालेले नवे प्रयोग या बाबींचा अभ्यास या अभ्यासपत्रिकेत करावयाचा आहे.

नेमलेले ग्रंथ :

१) स्त्रीकोष

स्वाती शिंदे पवार

२) तृष्णा

नजूबाई गावित

अ) अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये

२० तास

१) स्त्रीवादी साहित्याची परंपरा

२) स्त्रीवादी साहित्याचे स्वरूप वैशिष्ट्ये

३) स्त्रीवादी साहित्याचे सामर्थ्य व मर्यादा

४) आदिवासी साहित्याची परंपरा

५) आदिवासी साहित्याचे स्वरूप वैशिष्ट्ये

६) आदिवासी साहित्याचे सामर्थ्य व मर्यादा

घटक विश्लेषण :

४० तास

स्त्रीकोष - आशय आणि मांडणी

स्त्रीकोष - मधील स्त्रीवाद

स्त्रीकोष - आशय आणि अभिव्यक्ती

स्त्रीकोष - वास्तवता

स्त्रीकोष - शैली

तृष्णा - आदिवासी जाणिवा

तृष्णा - आशय आणि अभिव्यक्ती

तृष्णा - सत्याचा शोध

तृष्णा - अनुभवाची मांडणी

तृष्णा - वेगळेपण

तृष्णा - भाषा

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका पंधरावी

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : तौलनिक साहित्याभ्यास भाग - १

सत्र दुसरे : गुण ३०

कोड नं. **MAR-215**

नेमलेले ग्रंथ :

१)	नोकराचा सदरा	विनोदकुमार शुक्ल	३० तास
		अनुवाद : निशिकांत ठकार	
२)	वैतागवाडी	भाऊ पाध्ये	३० तास

संदर्भ ग्रंथ

१)	तौलनिक साहित्याभ्यास	चंद्रशेखर जहागिरदार
२)	भाषांतरमीमांसा	कल्याण काळे / अंजली सोमण
३)	तौलनिक साहित्याभ्यास मूलतत्त्वे आणि दिशा	वसंत बापट
४)	तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय	र.बा. मंचरकर

किंवा

अभ्यासपत्रिका पंधरावी : मराठी वैचारिक साहित्य

गुण - ३०

नेमलेले ग्रंथ :

१)	अन्वय	नरहर कुरुंदकर	३० तास
२)	धर्म आणि धर्मापलिकडे	आ.ह. सालुंके	३० तास

संदर्भ ग्रंथ

प्रथम सत्रातील "मराठी वैचारिक साहित्याची पार्श्वभूमी" या अभ्यासपत्रिकेत असलेले संदर्भ ग्रंथ पहावेत.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका सोळावी

अभ्यासपत्रिकेचे नाव - एका लेखकाचा विशेष अभ्यास : मध्ययुगीन किंवा आधुनिक

सत्र दुसरे : गुण - ३०

मध्ययुगीन : नामदेव

घटक विश्लेषण

घटक क्रमांक :

१)	संत नामदेवाच्या अभंगातील तत्त्वज्ञान	१० तास
२)	संत नामदेवाच्या अभंगातील भक्तिमार्ग	१० तास
३)	संत नामदेवाच्या अभंगातील व्यक्त झालेला जीवनविषयक दृष्टिकोन	१० तास
४)	संत नामदेवाच्या अभंगातील तत्कालीन समाजजीवन	१० तास
५)	संत नामदेवाच्या अभंगाची वैशिष्ट्ये	१० तास
६)	संत नामदेवाच्या अभंगातील प्रतिमासृष्टी व काव्यसृष्टी	१० तास

संदर्भ ग्रंथ

प्रथम सत्रातील "एका लेखकाचा विशेष अभ्यास : मध्ययुगीन - नामदेव" या अभ्यासपत्रिकेतील असलेले संदर्भ ग्रंथ पहावेत.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए. मराठी द्वितीय वर्ष

अभ्यासपत्रिका सोळावी

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : एका लेखकाचा विशेष अभ्यास मध्ययुगीन किंवा आधुनिक

सत्र दुसरे : गुण ३०

आधुनिक : डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले

कथा :

- १) रक्त आणि पाऊस
- २) देवाचे डोळे

ललित :

- १) उद्याच्या सुंदर दिवसासाठी

वैचारिक :

- १) ज्योतिष

संदर्भ ग्रंथ

१) मराठी कथा स्वरूप आणि आस्वाद	डॉ. रा.वि. कुलकर्णी
२) धार आणि काठ	नरहर कुरुंदकर
३) मराठी कथांच्या वाटा आणि वळणे	आशा बगे
४) नवे साहित्य नवे आकलन	वासुदेव मुलाटे
५) ग्रामीण साहित्य चळवळ आणि आम्ही	वासुदेव मुलाटे
६) प्रोड्रॅक्ट ऑफ नागनाथ कोत्तापल्ले	विश्वास वसेकर
७) स्वातंत्र्योत्तर मराठी साहित्याचे नवे प्रवाह	मु.ब. शहा
८) नागनाथ कोत्तापल्ले : एक समर्थ लेखक	जगदीश कदम
९) डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले : व्यक्ती आणि वाङ्मय	डॉ. संजय शिंदे

किंवा
सत्र दुसरे : गुण ३०
अभ्यासपत्रिका सोळावी
अभ्यासपत्रिकेचे : मराठी लोकवाङ्मय - भाग २

घटक विश्लेषण :

०१. **लोकगीते** १५ तास
लोकगीताचे स्वरूप विशेष
लोकगीतांची भारतीय परंपरा
लोकगीतांचे वर्गीकरण - पुरुषांची, स्त्रियांची व बडबडगीते
०२. **लोककथा** १५ तास
लोककथा स्वरूप-विशेष
लोककथेची भारतीय परंपरा
लोककथांचे वर्गीकरण व प्रकार
लोककथेतील मूलकथा आणि कल्पनाबंध
०३. **लोककथागीते** १५ तास
लोककथागीताचे स्वरूप
लोककथागीतांची भारतीय परंपरा
लोककथागीतांचे वर्गीकरण
लोककथागीते व मौखिक कथागीते
०४. **म्हणी व वाक्प्रचार** १५ तास
अ. म्हणीचे स्वरूप
म्हणीची परंपरा
म्हणीचे वर्गीकरण - नाते, शरीर, अवयव
प्राणी, धर्म, व्यवहार, नीति, विरोध, उपहास व विसंगती या संदर्भातील म्हणी
ब. वाक्संप्रदायाचा अर्थ, वाक्संप्रदायाचे वर्गीकरण
०५. **लोकरंगभूमी :**
कीर्तन, लळित, दशावतार, जागरण, गोंधळ, तमाशा, जलसे इ.

संदर्भ ग्रंथ

- १) लोकसाहित्याचे स्वरूप डॉ. प्रभाकर मांडे
२) लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह डॉ. प्रभाकर मांडे
३) लोकसाहित्याची रुपरेखा दुर्गा भागवत
४) लोकसंस्कृतीची क्षितिजे डॉ. रा.चिं. ढेरे
५) लोकरंगभूमी डॉ. प्रभाकर मांडे
६) लोकवाङ्मय : रूप - स्वरूप डॉ. शरद व्यवहारे

- ७) लोकसाहित्यमीमांसा
८) मराठी लोककथा
९) लोकजागर रंगभूमी
१०) लोकसाहित्य लोकसंस्कृती
११) मराठी लोकगीतातील समाजदर्शन

- डॉ. विश्वनाथ शिंदे
डॉ. सरोजिनी बाबर
डॉ. तारा भवाळकर
डॉ. विद्या व्यवहारे
डॉ. भारत हंडीबाग

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.कॉम.

द्वितीय वर्ष - मराठी द्वितीय भाषा (एस.एल.)

सत्र पद्धतीनुसार अभ्यासक्रम

जून २०१० पासून लागू

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.कॉम. द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.) मराठी अभ्यासक्रमाकरिता
शै.वर्ष जून २०१० पासून लागू
वाणिज्य व्यवहार, व्यवसाय आणि मराठी भाषा

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :

- १) बी.कॉम. द्वितीय वर्षाच्या मराठी विषयाचे अध्ययन करण्याच्या विद्यार्थ्यांना वाणिज्य व्यवसायात मराठी भाषेचे आकलन करुन देणे.
- २) मराठी भाषेचा कार्यालयीन, व्यावसायीक कामकाजात होणारा वापर, गरज व स्वरुप विशेषांची माहिती करुन देणे.
- ३) वाचन संस्कृतीच्या माध्यमातून व्यवसायाला पूरक आणि मूलभूत सहाय्य करणे.
- ४) कार्यालयीन / व्यावसायिक भाषा व्यवहारासाठी आवश्यक लेखन कौशल्याचे उपयोजन करणे.
- ५) व्यावसायाच्या माध्यमातून मराठी भाषेला स्थान मिळवून देणे.

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.कॉम. द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.) मराठी अभ्यासक्रमाकरिता
अभ्यासपत्रिकेचे नाव - मराठी भाषा आणि वाणिज्य व्यवहार
सत्र - पहिले : गुण - ३०
कोड नं. **MAR- C -01**

घटक विश्लेषण :

घटक क्र. ०१ : भाषा आणि भाषा शिक्षण

भाषा म्हणजे काय?
भाषेचे स्वरूप
भाषेचे कार्य
भाषेची विविध रूपे

घटक क्र. ०२ : व्यापार व्यवहारात वाचन संस्कृतीचे महत्व

ग्रंथ निर्मिती
ग्रंथालय चळवळ
प्रकाशन संस्था
सार्वजनिक वाचनालये

घटक क्र. ०३ : पत्रलेखन : तंत्र, स्वरूप व मायने

व्यावसायिक पत्रव्यवहार
कार्यालयीन पत्रव्यवहार
वाणिज्यविषयक पत्रव्यवहार

घटक क्र. ०४ : जागतिकीकरणात मराठी भाषेचे महत्व

मराठी भाषा आणि इतर भाषा
मराठी भाषा आणि हिंदी भाषा
मराठी भाषा आणि इंग्रजी भाषा

घटक क्र. ०५ : निबंध लेखन

निबंध : अर्थ व स्वरूप
निबंध : व्यावसायिक, आर्थिक विषयावर निबंधलेखन

अंतर्गत मूल्यमापन

गुण : २०

घटक चाचणी - १० गुण

स्वाध्याय - १० गुण

- १) नेमलेल्या अभ्यासक्रमावर घटकचाचणी घ्यावी
- २) स्वाध्याय - अभ्यासक्रमा व्यतिरीक्त घटकावर स्वाध्याय लिहून आणण्यास सांगणे.
- ३) स्वाध्यायासाठी अनेक विद्यार्थ्यांना एकच विषय देऊ नये.

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
बी.कॉम. द्वितीय वर्ष - द्वितीय भाषा (एस.एल.) मराठी अभ्यासक्रमाकरिता
अभ्यासपत्रिकेचे नाव - व्यावसायिक मराठी आणि वाणिज्य व्यापार
सत्र - दुसरे : गुण - ३०
कोड नं. **MAR- C -02**

घटक विश्लेषण :

घटक क्र. ०१ : कार्यालयीन लेखन तंत्र

कार्यालयीन लेखन तंत्र : स्वरूप व उपयोजन
सभेच्या कामकाजा संबंधीचे लेखन
अर्जलेखन, इतिवृत्त, निविदा, माहितीपत्रक, टिपणी लेखन

घटक क्र. ०२ : अनुवाद तंत्र स्वरूप, प्रकार आणि उपयोजन

अनुवाद : व्याख्या व स्वरूप
कार्यालयीन अनुवाद
वाणिज्यीक अनुवाद
कायदेविषयक अनुवाद
पारिभाषिक शब्दांचा अनुवाद

घटक क्र. ०३ : वाणिज्य व्यवसाय व माध्यम

जनसंपर्क माध्यम : व्याख्या व स्वरूप
जनसंपर्क माध्यमाची विविध रूपे
वाणिज्य व्यवसायात प्रसार माध्यमाची भूमिका
जाहिरात मसुदा लेखन
जाहिरातीचे विविध घटक
आकाशवाणी व दुरचित्रवाणीवरील जाहिरात

घटक क्र. ०४ : वाणिज्य व्यापाराची सहाय्यभूत साधने

व्यापाराची व्याख्या व स्वरूप
व्यापार व्यवहारातील कार्यपध्दती

घटक क्र. ०५ : व्यापाराला मदत करणारी साधने

बँका, विमा, वाहतूक, बाजारपेठ, जाहिरात, व्यापार व्यवहारातील कार्यालये

अंतर्गत मूल्यमापन

गुण : २०

घटक चाचणी - १० गुण

स्वाध्याय - १० गुण

- १) नेमलेल्या अभ्यासक्रमावर घटकचाचणी घ्यावी
- २) स्वाध्याय - अभ्यासक्रमा व्यतिरीक्त घटकावर स्वाध्याय लिहून आणण्यास सांगणे.
- ३) स्वाध्यायासाठी अनेक विद्यार्थ्यांना एकच विषय देऊ नये.